

Notícies des del futur

L'ex-primer ministre de Singapur (1959-1990), Lee Kuan Yew, fa en aquest article tot un seguit de prediccions sorprenents per a l'Àsia del segle vinent.

En una reunió que va tenir lloc al Palau de Congressos de Singapur, el maig de 1993, els assistents foren convidats a escriure les seves previsions sobre l'Àsia del 2025 i la del 2150. Els treballs estaran guardats fins aleshores i els qui s'aproximin més a la realitat del 2025 i del 2150 guanyaran deu quilos d'or, que recauran en els hereus designats. Wang Chang, un xinès de Singapur, amb tres generacions al darrere, de setanta anys d'edat, va mostrar les seves previsions al seu amic Ali Alkaff, un àrab malai de Singapur, de cinquena generació. Començant per les del 2025, fan així:

“L'Àsia oriental és formada per un cinturó de països molt dinàmics: Japó, Corea (la del Nord i la del Sud s'han reunificat), Taiwan, Hong Kong i la costa xinesa. Els asiàtics orientals tenen gran facilitat per als nombres, la qual cosa és un avantatge interessant a l'era dels teleordi-

nadors. Produeixen sis vegades més enginyers per 1.000 habitants que no pas els asiàtics del sud-est. Singapur ha aconseguit de mantenir-se al nivell de Taiwan i de Hong Kong (que posseeix les tres cinquenes parts de la renda per càpita del Japó). Els països de l'ASEAN ordenats segons la seva renda per càpita són Malàisia (cinquena part del Japó), Tailàndia, Indonèsia, Filipines, Vietnam, Myanmar, Cambodja i Laos (cinquantena part del Japó).

La por d'Occident que el desenvolupament econòmic i tecnològic de l'est asiàtic el superés ha demostrat que era infundada. Els nord-americans continuen essent insuperables pel que fa a la recerca científica i al poder d'inventiva. Les multinacionals americanes tenen un paper essencial en l'economia de l'est i del sud-est asiàtics i han guanyat la partida a les japoneses. Malgrat això, l'economia japonesa és l'única d'Àsia amb un poder tecnològic i d'organització suficient per a mantenir empreses d'alta qualitat a tot el món.

A la Xina, la retirada de la vella guàrdia

ENQUESTA

1. Què l'atrau del futur?

2. Què li fa por del futur?

Biel Mesquida (escriptor i periodista):

1. Del futur, m'atrau el confort físic dels humans i la complexitat tecnològica i científica que permetrà a la intel·ligència moltes aventures.
2. El gran autoodi de l'*Homo sapiens* que es reflecteix de forma crua al llarg del segle XX i especialment en aquesta fi de segle. Un autoodi que pot dur a la des-

truïció del planeta.

Ramon Cerdà (director de la Fira Mostrari Internacional de València):

1. Hi ha una cosa que em fa tenir fe en el futur: que el País Valencià funcione com a estat dins dels Estats Units d'Europa, la gran esperança del vell continent.
2. Que no siguem capaços d'encarar el futur amb generositat.

Joan Corbella (psiquiatre):

1. Potser sóc massa optimista i confiat, però el que més m'atrau del futur és el mateix futur, sóc progressista en el sentit més estricte del terme, sóc dels que pensen que la necessitat de l'home de cercar respostes permanents a reptes nous mena a l'evolució, al canvi, en definitiva al progrés. M'atrau la possibilitat de canvis en les estructures de poder i encara més si aquestes tenen incidència en l'alliberament nacional de pobles que no tenen estat. Donaria el que fos per poder mirar en el temps i veure com el nostre país ha assolit la plena normalitat. Pensar com era el món fa vint anys i com és ara fa entusiasmadora la perspectiva de futur.

2. Ja he dit que mirar al futur m'apassiona, malgrat tot sento temor per la pèrdua dels valors arrelats en l'home, m'espanta la competitivitat que volen inculcar als nostres nens i joves, m'espanta l'obsessió per l'èxit al preu que sigui i em fa por que els homes no sabem respectar les nostres diferències, que ens volem unificar. També em fa por la cultura per la cultura i el coneixement pel coneixement. Un futur ple de triomfadors i lletraferits seria foll i, el que és molt pitjor, molt avorrit.

Pasqual Mollà (diputat d'EUPV a les Corts Valencianes):

1. La seua mateixa existència, la possibilitat de viure'l i de contribuir perquè es pugui orientar en un determinat sentit.
2. Que l'home no siga capaç d'aturar el deteriorament mediambiental, que la manca d'integració de paràmetres com treball, oci, tecnologia, protecció social i mundialització, desequilibre encara més la societat. També m'atemoritzava que la intolerància vulga traslladar el dret dels pobles a la seua lliure determinació envers la dualitat de la seua desaparició o la desaparició dels altres.

tres com treball, oci, tecnologia, protecció social i mundialització, desequilibre encara més la societat. També m'atemoritzava que la intolerància vulga traslladar el dret dels pobles a la seua lliure determinació envers la dualitat de la seua desaparició o la desaparició dels altres.

Roc Fuentes (portaveu d'IC al Parlament de Catalunya):

1. Des del meu optimisme històric vull esperar –és més un desig que una esperança– que el respecte als drets humans haurà avançat en el món. Això m'il·lusiona.

2. Em preocupa, entre altres coses, la degradació de la natura, la destrucció del medi natural. Si no canviem radicalment, el món pot ser inhabitable d'aquí a 150 anys.

abans de l'any 2000 deixa pas a un seguit de lluites pel poder. Després d'uns mesos de tensa incertesa, un triumvirat d'homes de seixanta anys assumeix el lideratge polític amb el suport de l'exèrcit. Al cap de divuit mesos, un d'ells es converteix en líder suprem. La política econòmica no canvia, però la disciplina social i el control polític són més severes. Ara bé, cap a l'any 2009, una situació de major llibertat econòmica i social a les províncies costaneres provoca grans desordres, mentre el joc, el crim, la prostitució i la corrupció no paren d'augmentar.

Pequín fa valer la seva autoritat central i torna les coses a lloc. El govern central nomena nous líders provincials, nets de tota culpa i populars entre la gent, a fi de restablir la confiança entre els ciutadans. La Xina desenvolupa el seu propi sistema de govern participatiu: professions, ocupacions, sectors comercials i industrials s'organitzen per districtes electorals i escullen els seus representants als òrgans de govern municipals, provincials i centrals. La societat es manté molt jerarquitzada. El poder central està en mans d'un gran partit, i diversos partits més petits es reparteixen un terç de les ciutats.

Els episodis d'inestabilitat política fan que el creixement econòmic de la Xina es redueixi del 9% al 6% a final dels 1990. L'any 2025, el seu PIB és el mateix que el de Nord-amèrica, si bé inferior al dels 23 membres de la Comunitat Europea. Malgrat múltiples controls de natalitat, la Xina té 1.600 milions d'habitants i una població força envellida. La població treballadora és més reduïda en nombre per causa de les directrius polítiques que aconsellaven de tenir només un fill, però les famílies rurals, més nombroses, ajuden a equilibrar la balança. En 2025, la renda per càpita a la Xina representa el 20% de la dels EUA i el 13% de la del Japó. Però la qualitat de vida és pobre: hi ha insuficiència d'habitatges, de transport, de parcs, de museus, de galeries d'art, d'esports i d'espais cívics i recreatius. La degradació ambiental és considerable a tot Àsia, excepció feta del Japó. En els seus afanys industrialitzadors, els països asiàtics han escatimat les mesures per a evitar la contaminació i ara es troben que la "reconversió ecològica" és molt costosa.

Hong Kong és el centre financer i comercial de la Xina meridional. Però el seu paper dominant en l'economia xinesa ha minvat, perquè la Xina central té Xangai com a punt de referència i la Xina del nord té Tianjin i Dalian.

A partir del 2000, Amèrica obre la NAFTA (North American Free Trade Area) als membres de l'APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation). Al 2008, els països de l'ASEAN i Corea, Taiwan, Austràlia, Nova Zelanda i Xile s'han unit a la NAFTA i ara formen la PAFTA (Pacific-Asia Free Trade Area). Al 2015 s'hi afegeixen el Japó i la Xina, cadascun en condi-

cions particulars. La PAFTA frena les tendències proteccionistes de la Comunitat Europea.

Pel que fa a la renda per càpita, Austràlia i Nova Zelanda passen al dels països de l'ASEAN, però van al darrere del Japó, Corea, Taiwan i Hong Kong. Els lligams econòmics d'Austràlia amb Àsia són molt forts i molts australians treballen en algun país asiàtic. Però, sentimentalment, continuen sentint-se més a prop d'Europa que no pas de l'Àsia.

Nord-amèrica actua de mitjancera i manté l'estabilitat i la seguretat al Pacífic asiàtic durant 18 anys, fins al 2011. En un moment especialment dolç de la seva economia, els EUA proposen d'ampliar les funcions del Consell de Seguretat de les Nacions Unides i atorgar-li poder d'intervenció en els processos de pacificació. Els membres permanents es divideixen en dos grups. Grup 1a: EUA, Comunitat Europea, Rússia i Xina, amb dos vets cadascun. Grup 1b: Japó, amb un vet. Grup 2: un vet per cada quatre membres en representació d'Àfrica, Sud-amèrica, Est asiàtic, Sud-est asiàtic i Illes del Pacífic, i Sud i Oest asiàtic. Aquests representants es renoven cada cinc anys i són escollits per les dues terceres parts dels membres de cada regió. Per blocar una resolució calen tres vets. Els membres del primer grup es fan càrrec d'un 8% dels pressupostos generals de les Nacions Unides i un 12% dels pressupostos extraordinaris. Els membres del segon grup paguen la meitat del que paguen els del primer.

La bona relació entre la Xina i el Japó és essencial per a garantir l'estabilitat i el creixement de la zona. Amb l'esquena coberta per la seva aliança en matèria de seguretat amb els EUA, el Japó comença una lenta expansió per la Xina, que inclou intercanvis comercials i inversions. Els països de l'APEC pressionen fortament el Japó, fins que aquest es decideix a eliminar definitivament totes les barreres a les importacions al 2007. En aquesta època, una generació de líders japonesos nascuts després de la II Guerra Mundial i no afectats per sentiments de culpabilitat ja ha resolt tots els "deutes de sang" contrets amb la Xina, Corea i els països de l'ASEAN. El Japó té així l'autoritat moral necessària per a fer el paper que li atorga el seu poder econòmic i tecnològic. De totes maneres, seguint el model jeràrquic dels lluitadors de sumo, el Japó accepta la prioritat de la Xina com a civilització més antiga i més poblada.

La Xina ha posat al dia el seu exèrcit, però encara li manca l'armament altament tecnificat de la Setena Flota nord-americana. El nivell de la Xina pel que fa a indústria militar i recerca i desenvolupament armamentístics va molt per darrere dels Estats Units i el Japó. Malgrat que la Xina sap que tot augment significatiu del seu potencial militar alarmaria els seus veïns,

no ha pogut resistir la temptació de comprar armament a Rússia –a canvi d'aliments, roba i sabates– i llogar científics militars russos. Stalin es regira dins la tomba. Aquest armament "facilita" la signatura de tractes relacionats amb el petroli amb països de l'ASEAN que reclamen les Illes Spratly.

Al 2009 els nord-americans es mostren descontents per les obligacions imposades en el seu pacte de seguretat amb els japonesos. Lentament, el Japó ha anat posant en pràctica un antic pla, consistent a organitzar una important flota de submarins nuclears per a l'any 2015. Feia molts anys que disposaven de la tecnologia necessària, però sabien que la Xina no els passaria al davant en aquest aspecte. La relació triangular entre els Estats Units, el Japó i la Xina s'estabilitza, en part gràcies al poder que ha adquirit el Consell de Seguretat de les Nacions Unides.

Cap al 2018, un terratrèmol afecta seriosament la regió de Kanto, a Tòquio, i causa nombroses víctimes i danys materials. El Japó es veu obligat a reduir els seus pressupostos exteriors per destinar-los a la reconstrucció de la zona, amb què provoca dificultats financeres per tot el món durant tres anys. L'envelliment de la població fa que el ritme de creixement del Japó s'alenteixi i la seva economia disminueixi. Malgrat tot, els japonesos són els qui tenen el nivell de vida més elevat de tot Àsia.

Afortunadament, Corea del Nord renuncia a desenvolupar el seu potencial nuclear. Després de la mort de Kim Il Sung, fortes lluites pel poder afecten el govern del seu fill Kim Jong Il. La desintegració del país és inexorable i el Sud es veu obligat a fer-se responsable del Nord. Però, a diferència d'Alemanya, passen 15 anys abans que les monedes no s'equiparin i es pugui viatjar lliurement entre el Nord i el Sud. Al

“Els japonesos viuen en comunitats ben comunicades i administrades amb eficàcia, en què la criminalitat és gairebé inexistent.”

2025, després de més de 25 anys, la Corea reunificada comença a ser un país mitjanament poderós.

A l'Índia, l'amenaça del xovinisme indi havia arribat a nivells perillosos. Però el govern té la bona pensada de desregular completament l'economia, de manera que les inversions estrangeres proliferen i fan que el creixement s'estabilitzi en un 4% durant les dues dècades següents. Els problemes religiosos disminueixen. Tot i així, el creixement en renda per càpita és inferior al del sud-est asiàtic. A l'Índia hi ha 1,4 mil milions de persones, i a la Xina són 1,6 mil milions.

ARXIU

“En 2025, la renda per càpita a la Xina representa el 20% de la dels EUA i el 13% de la del Japó. Però la qualitat de vida és pobre.”

L'Índia es converteix en una federació més flexible, on els estats tenen molta més autonomia que abans. La divisió entre indis i musulmans (que sumen un 12% de la població) continua essent molt radical, cosa que frena l'estabilitat i el creixement del país. Al cap dels anys, l'Índia modera les seves ambicions hegemòniques sobre el sud de l'Àsia.

El Pakistan, amb una població de 240 milions de persones, liberalitza el seu mercat abans que l'Índia. Però els canvis no són espectaculars, perquè el país gasta molt en defensa i poc en educació, i té unes taxes de naixement molt elevades.

Les aspiracions evangelitzadores dels nord-americans per veure tots els països convertits en democràcies liberals i amb economia de mercat s'han calmat. Ha quedat clar que les antigues civilitzacions asiàtiques són difícils de convertir. Durant més de 200 anys, missioners cristians han treballat a la Xina i a l'Índia, però només un 1% dels xinesos i un 2% dels indis s'han convertit al cristianisme. De totes maneres, gràcies als satèl·lits i als teleordinadors, els valors bàsics dels drets humans s'han universalitzat. La cultura occidental cristiana ha adoptat

normes internacionals més en consonància amb les pràctiques d'altres civilitzacions. Però els musulmans ortodoxos més estrictes continuen acceptant els càstigs severos que els imposa l'Alcorà.

Deu prediccions per al 2150. 1. No hi ha cap confederació mundial de països democràtics. De totes maneres, tret dels països islàmics, hi ha una comunitat civil d'estats en què les relacions predominants es basen en la tolerància.

2. L'ortodòxia islàmica continua essent una religió poderosa, amb normes molt estrictes que determinen tots els aspectes de la vida dels musulmans. Els musulmans no han entrat a formar part de cap moviment ecumènic ampli. Els musulmans d'Indonèsia i de Malàisia són diferents de la resta: les tranquil·les cultures pre-islàmiques d'aquestes regions equatorials fan que la severitat de l'ortodòxia hi sigui més moderada.

3. Taiwan i la Xina han anat acostant posicions. Els lligams econòmics s'han fet més estrets i hi ha hagut molts casaments entre habitants de tots dos països. Les diferències entre Taiwan i la província de Fujian cada cop són més difuses. Finalment, al 2048, Taiwan accepta de reunificar-se amb la Xina com a província autònoma.

4. La població nord-americana ha superat de 50 milions les previsions del Banc Mundial de 334 milions de persones. Gairebé el 45% de la població total és integrada per asiàtics, hispans i negres. Malgrat els esforços de la NAFTA, els corrents migratoris des de Sud-amèrica cap als Estats Units són molt importants, i a més la majoria d'aquests immigrants tenen taxes de natalitat més elevades que no les dels nord-americans.

5. Corea i algunes ciutats xineses (Pequín, Xangai, Tianjin, Guangzhou, Hong Kong i Taipei) han assolit un cert nivell de vida, però encara no es pot comparar amb el de la Comunitat Europea. Els ingressos del 10% de població més ben situada són gairebé iguals als dels seus equivalents als Estats Units o Alemanya, però inferiors als del Japó. La renda per càpita del Japó supera la dels Estats Units.

6. La població del sud-est asiàtic s'ha duplicat des de 1993. Els països d'aquesta zona tenen una renda per càpita que representa només el 40% de la d'altres llocs, com ara Corea, Taiwan, Singapur o la costa xinesa. Ordenats segons renda per càpita, la posició és aquesta: Vietnam, Tailàndia, Malàisia, Filipines i Indonèsia.

7. La població del sud d'Àsia (Índia, Pakistan, Bangladesh i Sri Lanka) ha augmentat més del doble. A l'Índia, hi viuen 1,9 mil milions de persones. Les castes inferiors es multipliquen tres vegades més ràpid que no les superiors. La renda per càpita del sud d'Àsia equival

al 30% de la de Corea o de la costa xinesa.

8. La Xina ha descobert que un estat modern no pot funcionar sense un sistema legal. L'any 2035 estableix de manera definitiva un codi de lleis modernes i la Xina descobreix també que un sistema legal sòlid, juntament amb lleis administratives clares, reforcen l'autoritat central. Els governs provincials i locals són obligats a adoptar aquestes lleis i es demostra que aquest mètode és molt més efectiu que no les interminables negociacions que es duïen a terme abans. A més, aquest sistema legal protegeix els ciutadans de l'autoritat sovint arbitrària de funcionaris i alts càrrecs, i les empreses es poden plantejar inversions a llarg termini. La independència del poder judicial triga vint anys més a arribar, perquè està molt arrelada la tradició històrica que considera els jutges com uns servidors de l'emperador, amb capacitat de dictar ordres imperials.

9. La població del Japó, que al 2025 era molt envellida, s'ha rejuenit en 2150, gràcies al creixement de les taxes de natalitat. Els japonesos viuen en comunitats ben comunicades i administrades amb eficàcia, en què la criminalitat és gairebé inexistent. Destaquen en la producció de béns de consum i en l'àmbit de l'art i la cultura.

10. Malgrat les facilitats de transport i les bones comunicacions, els països asiàtics mantenen les seves diferències de llengua, religió i cultura. Els països que integren l'ASEAN no formen un bloc compacte. Igual com passa amb la Comunitat Europea i a diferència de Nord-amèrica, l'ASEAN no s'ha convertit en una gran nació."

Quan l'Ali Alkaff acaba de llegir aquests papers està desconcertat. No comparteix la confiança que Wang demostra tenir en la racionalitat de les persones, que evitaria grans desastres a la Humanitat.

ALI: Per què creus que les Nacions Unides es convertiran en la policia del món?

WANG: És l'única manera d'evitar un holocaust. Si no, ningú no arribarà a llegir mai aquests papers...

ALI: I si fracassa la ronda Uruguai de converses, el GATT se'n va en orris i el món es divideix en tres grans blocs comercials?

WANG: Si Nord-amèrica no absorbeix les exportacions asiàtiques, el creixement d'Àsia disminuirà a un 4-6% anual, en lloc del 6-8% anual previst per als 15-20 anys vinents. Però si el GATT fracassa per complet, el creixement mundial farà un retrocés enorme, s'intensificaran els conflictes i tornarem a tenir una gran depressió, inevitablement. Cal un altre GATT per a evitar les guerres entre blocs. La tecnologia ha integrat de manera irreversible l'economia mundial. Una empresa només serà competitiva, si fabrica els seus productes a tot el món i els ven pertot arreu del món.

ALI: Què et fa pensar que els Estats Units ajudaran a mantenir l'estabilitat de l'Àsia oriental, establint lligams comercials i fent-hi inversions, si això pot significar a la llarga una amenaça al domini nord-americà? No és més probable que els Estats Units cooperin amb la Comunitat Europea a fi d'alentir el ritme de creixement de l'Àsia oriental?

WANG: A mitjan dècada dels 90, els Estats Units hauran de decidir entre tres opcions: (1) obstaculitzar el domini econòmic creixent del Japó i ofegar el creixement de la Xina; (2) cooperar amb el Japó, Corea i Taiwan, i aïllar la Xina; (3) treure els màxims beneficis polítics i econòmics de l'antiga desconfiança existent entre la Xina, el Japó i Corea, i també de la por que els països de l'ASEAN tenen a la Xina.

Les opcions (1) i (2) són molt arriscades. Els Estats Units poden anul·lar la Xina o el Japó, però no tots dos. Si intenta anul·lar-los tots dos, els forçarà a unir-se. I tant si s'uneixen lliurement com si l'un absorbeix l'altre, el poder de la Xina i del Japó sumats pot arribar a fer canviar el centre de gravetat del món. Si

“La bona relació entre la Xina i el Japó és essencial per a garantir l'estabilitat i el creixement de la zona.”

“La població del sud-est asiàtic s'ha duplicat des del 1993. Els països d'aquesta zona tenen una renda per càpita que representa només el 40% de la d'altres llocs, com ara Corea, Taiwan, Singapur o la costa xinesa.”

els Estats Units proven de reduir el creixement de la Xina o del Japó, el seu propi creixement també en sortirà perjudicat. Encara més: per enfrontar-se a una Xina ressentida o a un Japó molest, els Estats Units hauran d'incrementar la seva despesa militar i armamentística.

El més probable és que de tant en tant apareguin tensions entre la Xina i el Japó. En canvi, una guerra és més improbable perquè les conseqüències serien terribles. La meua opinió és que els Estats Units només hi intervindran per assegurar-se que cap d'aquests dos tingui el poder suficient per a imposar-se a l'altre, i així es mantingui l'equilibri.

Per altra banda, Nord-amèrica és el membre de l'APEC que planteja menys desconfiança, o més confiança, a la resta de països. Els Estats Units continuaran fent un paper dominant al Pacífic, perquè ni la Xina ni Corea no acceptarien que el Japó adoptés aquest rol, i un lideratge compartit per la Xina i el Japó no és probable. Les tendències apunten cap a una influència política important de la Xina en aquella zona, però el Japó —amb el suport dels Estats Units— pot arribar a tenir una influència política i econòmica encara superior.

ALI: Com pot ser que el Japó tingui un futur tan brillant al davant, si la seva població és molt envellida?

WANG: Els japonesos són un poble homogeni i molt unit, amb les persones disposades a sacrificar-se les unes per les altres. Tota la població és capaç de canviar de direcció quan s'enfronten a una crisi: els vaixells de Commodore Perry del 1853 van obrir camí a la Restauració Meiji del 1868, i la rendició del 1945 i l'administració militar de MacArthur han deixat pas a una etapa pacifista. Els terratrèmols, els tifons i els sismes submarins fa anys que afecten el Japó regularment. No hi fa res: ells es recuperen i

prossegueixen endavant. Tots els nens japonesos tenen un equip de supervivència sota el llit i saben utilitzar-lo i on anar en cas de necessitat. Aquesta atmosfera els manté tothora competius i els fa mantenir en estat d'alerta permanent.

ALI: Molts economistes estan convençuts que la Xina superarà el PIB dels Estats Units a l'any 2010, no el 2025.

WANG: Aquestes previsions es basen en projeccions rectilínies d'un creixement del 8-9% anual, aconseguit pel Japó, Corea i Taiwan aquests darrers trenta anys. Però en la situació actual de la Xina, amb una burocràcia gegantina i impossible de controlar, institucions constitucionals febles, infraestructures pobres, baixos nivells educatius i un sector agrari molt ampli, primitiu i no mecanitzat, poden estar contents si aconsegueixen un creixement del 5% anual durant trenta anys.

ALI: Com pot ser que l'elit de l'Àsia oriental assoleixi el nivell d'ingressos del 10% de la població més rica dels Estats Units, si Nord-amèrica continua manant en l'àmbit de la recerca i el desenvolupament?

WANG: Els processos de globalització faran que les diferències entre els nivells d'ingressos es facin més àmplies en totes les societats. El 10% de la població que estigui al capdamunt als Estats Units continuarà essent la població amb els ingressos més elevats del món. Però els sous de molts treballadors nord-americans es veuran reduïts en favor dels salaris de treballadors de països en vies de desenvolupament, que tindran nivells educatius similars o fins i tot superiors. També hi haurà més mobilitat pel que fa als llocs de treball entre diferents països.

ALI: Per què no creus en una confederació de democràcies, tal com apuntava *The Economist* el desembre del 1992?

WANG: Les societats progressen segons el darwinisme social i no segons les doctrines o les ideologies. S'assajaran i s'imposaran els valors, les pràctiques i els mètodes que facin prosperar les societats. La democràcia, l'estat del benestar i el liberalisme triomfaran, si contribueixen a fer prosperar la societat i la gent ho entén així. Però si no serveixen per a aportar beneficis als europeus de l'est o als habitants de la CEI, la democràcia i els seus components passaran de moda.

ALI: En què has basat les teves previsions, en les tècniques de Herman Kahn o en els escriptors futuristes?

WANG: Em baso en la cultura popular, en els caràcters hereditaris i en les organitzacions poderoses. Tots aquests elements poden decidir l'actuació d'un poble. A més, la meua experiència de treball amb asiàtics, americans i europeus també ha influït les meves previsions.

Lee Kuan Yew

Traducció: **Martí Estruch**